

V Bruseli 2. apríla 2025
(OR. en)

7648/25

COH 34

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od: Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie

Dátum doručenia: 2. apríla 2025

Komu: Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie

Č. dok. Kom.: COM(2025) 163 final

Predmet: OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE
Modernizovaná politika súdržnosti:
strednodobé preskúmanie

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2025) 163 final.

Príloha: COM(2025) 163 final

V Štrasburgu 1. 4. 2025
COM(2025) 163 final

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Modernizovaná politika súdržnosti: strednodobé preskúmanie

Modernizovaná politika súdržnosti: strednodobé preskúmanie

V zmluvách EÚ¹ sa ako hlavný cieľ Únie stanovuje podpora solidarity a súdržnosti, a najmä zníženie rozdielov medzi úrovňami rozvoja regiónov. Politický a hospodársky význam politiky súdržnosti sa postupom času spolu s pokrokom v oblasti európskej integrácie, najmä so zriadením jednotného trhu, len zvyšoval. V správe o jednotnom trhu z roku 2010 sa uvádza, že „*integrácia trhu by mohla byť obojstranne prospešná len vtedy, ak by bola doplnená opatreniami na úrovni EÚ na nápravu štrukturálnych nerovnováh na nižšej ako národnej úrovni*“. Napriek intenzívnemu a vytrvalému úsiliu v priebehu niekoľkých desaťročí dnes ciele súdržnosti a znižovania regionálnych rozdielov v celej Európe čelia veľkým výzvam. V správe Enrica Lettu sa zdôraznilo objavujúce sa vnímanie nepriaznivých distribučných účinkov jednotného trhu, ako aj to, že „*ak sa toto vnímanie nebude riešiť, mohlo by podkopať verejnú a politickú podporu, ktorá je nevyhnutná na ďalšie úspešné fungovanie jednotného trhu*“.

Keďže radikálne pretvorené globálne prostredie so sebou prináša asymetrické účinky na ľudí a územia, náklady na prispôsobenie môžu neúmerne zaťažovať určité regióny a hospodárske odvetvia EÚ, čím sa môžu prehĺbovať územné, sociálne a hospodárske rozdiely.

V politických usmerneniach na roky 2024 – 2029 vytýčených predsedníčkou von der Leyenovou, ktoré boli vypracované na základe konzultácií s Európskym parlamentom a na základe programu Európskej rady na roky 2024 – 2029, sa stanovujú hlavné nové politické priority Únie na riešenie týchto výziev vrátane:

- nového plánu pre udržateľnú prosperitu a konkurencieschopnosť Európy vrátane Dohody o čistom priemysle,
- novej éry európskej obrany a bezpečnosti,
- podpory ľudí, posilňovania našich spoločností a nášho sociálneho modelu,
- udržania našej kvality života: potravinovej bezpečnosti, vody a prírody,
- zlepšenia pripravenosti a pohotovosti EÚ pre prípad budúcich kríz.

Politika súdržnosti je prirodzene flexibilná, aby mohla významne prispieť k uvedeným novým a dôležitým prioritám a zároveň plniť hlavný cieľ znižovania rozdielov, ktorý je ústredným prvkom európskeho projektu.

Komisia navrhuje, aby sa v partnerstve s celoštátnymi, regionálnymi a miestnymi orgánmi využilo strednodobé preskúmanie politiky súdržnosti na maximalizáciu jej príspevku k súčasným a vznikajúcim politickým prioritám Únie a na zvýšenie jej vplyvu na hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť.

Na uľahčenie tohto procesu Komisia navrhuje ciele zmeny regulačného rámca financovania v rámci politiky súdržnosti² s cieľom i) **zosúladiť investičné priority** s meniacou sa hospodárskou, spoločenskou a geopolitickou situáciou, ako aj s našimi klimatickými a environmentálnymi cieľmi a ii) **zaviesť väčšiu flexibilitu a stimuly** na uľahčenie rýchleho nasadenia zdrojov a na urýchlenie vykonávania programov.

¹ Článok 3 ZEÚ a článok 174 ZFEÚ.

² Nariadenia (EÚ) 2021/1056, (EÚ) 2021/1058 a samostatne prijaté nariadenie (EÚ) 2021/1057.

1. Politika súdržnosti na roky 2021 – 2027: aktuálny stav

Bez ohľadu na začatie rokovaní o programovom období 2021 – 2027 začiatkom roka 2019 a ambície členských štátov pripraviť programy na prijatie do konca roka 2020 sa ich **vykonávanie v skutočnosti začalo v roku 2023, teda o viac ako rok neskôr, než sa predpokladalo.**

Bolo to spôsobené kombináciou faktorov, najmä neskorým prijatím nariadení, ktorými sa daná politika riadi, a potrebou riešiť postupné krízy vrátane pandémie ochorenia COVID-19, vojny proti Ukrajine a následnej energetickej krízy, ako aj uprednostnením vykonávania nástrojov NextGenerationEU, predovšetkým Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF), ktoré mali kratšie lehoty. Okrem toho tieto faktory zaťažili kapacity orgánov členských štátov na navrhovanie a rýchlu realizáciu investícií.

Úroveň platieb v rámci programového obdobia 2021 – 2027 je podobná ako v rovnakej fáze po prijatí regulačného rámca na programové obdobie 2014 – 2020³, ale na úplné vyčerpanie zdrojov súčasného cyklu zostáva menej času⁴.

Politika súdržnosti preukázala schopnosť poskytnúť značný objem prostriedkov na regionálnej a miestnej úrovni a predstavovala dôležitý nástroj, ktorým EÚ reagovala na pandémiu ochorenia COVID-19⁵. Prostriedky z tejto oblasti boli následne opäť mobilizované v reakcii na dôsledky útočnej vojny Ruska proti Ukrajine (spolu s Kohéznymi opatreniami na podporu utečencov v Európe – CARE⁶ a FAST-CARE⁷, ako aj SAFE⁸ na podporu MSP a zraniteľných domácností vystavených vysokým nákladom na energiu). Keď sa Európou prehnali povodne, ktoré boli čoraz intenzívnejšie a rozsiahlejšie, politika súdržnosti reagovala návrhom podpory RESTORE⁹.

Skutočnosť, že značná časť rozpočtu na krytie politiky súdržnosti ešte nie je zmluvne viazaná, zároveň **poskytuje príležitosť využiť flexibilitu a rozsah politiky súdržnosti na presmerovanie programov na naliehavé nové výzvy**, ktorým Európska únia čelí a ktoré

³ V decembri 2024 sa čistá miera priebežných platieb rovnala 4,2 % celkového finančného krytia na roky 2021 – 2027, čo je o niečo viac než miera platieb v júni 2017 (3,6 %), keď uplynul rovnaký čas od prijatia nariadení o politike súdržnosti.

⁴ V cykle VFR na roky 2014 – 2020 mali riadiace orgány čas na predloženie žiadostí do troch rokov od skončenia cyklu (t. j. do roku 2023), zatiaľ čo v cykle rokov 2021 – 2027 majú čas do dvoch rokov od skončenia cyklu (t. j. do roku 2029).

⁵ Prostredníctvom Investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus a Investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus Plus, ako aj prostredníctvom REACT-EU.

⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/562 zo 6. apríla 2022, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a (EÚ) č. 223/2014, pokiaľ ide o Kohézne opatrenia na podporu utečencov v Európe (CARE) (Ú. v. EÚ L 109, 8.4.2022, s. 1).

⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2039 z 19. októbra 2022, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a (EÚ) 2021/1060, pokiaľ ide o dodatočnú flexibilitu na riešenie dôsledkov vojenskej agresie Ruskej federácie FAST (Flexibilná pomoc územiam) – CARE (Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2022, s. 23).

⁸ Opatrenia na podporu cenovo dostupnej energie v rámci politiky súdržnosti ako súčasť plánu REPowerEU. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 63, 28.2.2023, s. 1).

⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/3236 z 19. decembra 2024, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2021/1057 a (EÚ) 2021/1058, pokiaľ ide o regionálnu núdzovú podporu obnovy (RESTORE).

vyplývajú z meniaceho sa globálneho prostredia. Okrem toho to umožňuje **cielené zmeny pravidiel politiky súdržnosti**, aby sa orgánom členských štátov poskytla možnosť rýchlejšie reagovať na naliehavé investičné potreby.

Je teda potrebné preskúmať všetky možnosti s cieľom upraviť zameranie a zlepšiť účinnosť opatrení a zároveň urýchliť realizáciu programov.

2. Využitie strednodobého preskúmania na riešenie nových výziev

V posledných rokoch sa geopolitická dynamika vyznačuje hlbokou neistotou, ktorá si vyžaduje zásadné prehodnotenie strategickej autonómie, odolnosti a pripravenosti EÚ. Tieto zmeny sa odohrávajú súčasne so zelenou, sociálnou a s technologickou transformáciou, ktorá rýchlo pretvára svet okolo nás. Výzvy, ktoré tieto súbežné transformácie prinášajú, boli komplexne analyzované v správe o budúcnosti európskej konkurencieschopnosti, ktorá bola uverejnená v septembri 2024. Zdôrazňuje sa v nej naliehavá potreba odstrániť inovačnú priepasť, posilniť hospodársku konkurencieschopnosť s využitím dekarbonizácie ako možnosti rastu a znížiť vonkajšiu závislosť diverzifikáciou dodávateľských reťazcov a investíciami do odolnosti proti zmene klímy, doma vyrábanej zelenej energie a kritických odvetví.

V reakcii na to sa už začalo niekoľko významných iniciatív na posilnenie hospodárskej odolnosti a strategickej autonómie EÚ. Patrí medzi ne plán REPowerEU, ktorý bol reakciou Komisie na sociálno-ekonomické ťažkosti a narušenie globálneho trhu s energiou spôsobené útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine, a Platforma strategických technológií pre Európu (STEP), ktorej cieľom je posilniť vedúce postavenie Európy v oblasti technológií. Tieto iniciatívy dopĺňajú intervencie, ktoré už prebiehajú prostredníctvom programov politiky súdržnosti a Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF), a slúžia na podporu štrukturálnych zmien v členských štátoch a regiónoch, ako aj na zvýšenie ich odolnosti. Členské štáty by mohli využiť dodatočné zdroje na zaradenie kapitol REPowerEU do svojich plánov obnovy a odolnosti, a to s cieľom posilniť reformy a investície, ktoré diverzifikujú dodávky energie v EÚ, urýchľujú zelenú transformáciu a podporujú zraniteľné domácnosti. K posilneniu odolnosti EÚ ďalej prispeje Stratégia únie pripravenosti, ktorá bola prijatá 26. marca 2025.

Politika súdržnosti ako hlavný investičný nástroj EÚ v rámci viacročného finančného rámca (VFR) zohráva pri podpore týchto priorít kľúčovú úlohu. Poháňa cielené investície, ktoré prispievajú k hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, a zároveň rieši nové výzvy.

Regulačný rámec, ktorým sa riadi financovanie v rámci politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027, bol však vypracovaný, prerokovaný a prijatý v rokoch 2019 – 2021 a programy boli prijaté pred sériou významných geopolitických a hospodárskych udalostí, ktoré pretvorili niektoré strategické politické priority EÚ.

V rovnakom časovom rámci boli vypracované a schválené aj partnerské dohody a národné a regionálne programy politiky súdržnosti, do ktorých sa premietli v tom čase stanovené priority a ktoré **vychádzajú z ekonomických fundamentov, ktoré sa výrazne zmenili** v dôsledku neočakávaných vonkajších šokov, ako je energetická kríza a meniaci sa svetový obchod a bezpečnostné prostredie.

V tejto súvislosti a na základe politických usmernení na roky 2024 – 2029 **začala Európska komisia od decembra 2024 rozsiahle konzultácie s členskými štátmi, regiónmi**

a miestnymi orgánmi s cieľom zistiť ich názory na politické priority a na to, ako by sa politika súdržnosti mohla upraviť, aby na ne lepšie reagovala. Diskusie sa konali v členských štátoch aj v Bruseli, pričom zastúpené boli národné vlády, regióny vrátane najvzdialenejších regiónov, mestá a mimomestské oblasti, ako sú ostrovy. Okrem toho Komisia spolupracovala s Európskym parlamentom a Európskym výborom regiónov¹⁰.

Z týchto konzultácií vyplynul konsenzus, že strednodobé preskúmanie možno využiť na i) začlenenie nových priorít EÚ už do programov politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 a ii) urýchlenie investícií pomocou zjednodušenia.

Na dosiahnutie týchto dvoch cieľov **sú potrebné ciele zmeny** nariadení, ktorými sa riadi financovanie v rámci politiky súdržnosti a ktoré sú súčasťou legislatívneho návrhu priloženého k tomuto oznámeniu. Tieto zmeny a nové príležitosti, ktoré vďaka nim vznikajú pre aktérov v rámci politiky súdržnosti na zosúladienie ich programov s novými prioritami, sú opísané v nasledujúcich oddieloch tohto oznámenia. **Tieto zmeny sa zameriavajú na oblasti politiky, ktoré viaceré zainteresované strany počas uvedených konzultácií označili za najpálčivejšie.**

Popri opise navrhovaných zmien nariadení sa v nasledujúcich oddieloch zdôrazňujú ďalšie spôsoby, ktorými môžu členské štáty maximalizovať vplyv svojich investícií v rámci politiky súdržnosti pri dosahovaní našich spoločných priorít.

Odstraňovanie inovačnej priepasti, posilňovanie konkurencieschopnosti a dekarbonizácia

Kompasom konkurencieschopnosti, ktorý nedávno prijala Komisia, sa určuje smerovanie na nasledujúcich päť rokov s cieľom znovu naštartovať hospodársku dynamiku v Európe. Kompas by preto mal byť podkladom na diskusiu o strednodobom preskúmaní politiky súdržnosti spočívajúcom v presmerovaní programov prijatých v roku 2022 a založených na prioritách nariadení, o ktorých sa rokovalo a ktoré boli dohodnuté v rokoch 2019 – 2021, na naliehavé výzvy súčasnosti, konkrétne na odstránenie inovačnej priepasti, dekarbonizáciu hospodárstva v záujme zvýšenia konkurencieschopnosti a zníženia závislosti a na investície do nových odvetví rastu s ohľadom na hospodársku štruktúru regiónov.

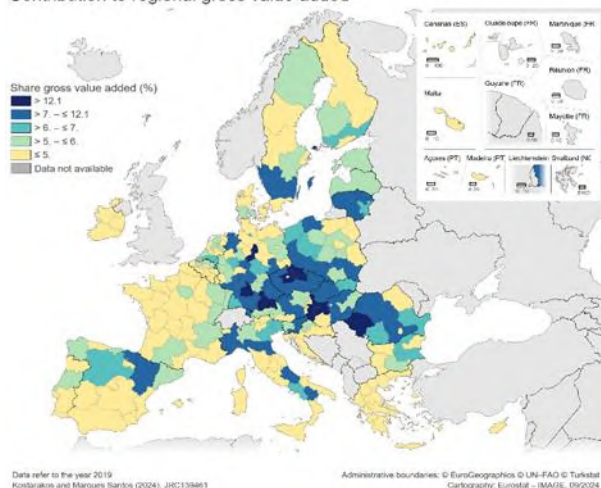
Je preto namieste, aby členské štáty a regióny preskúmali, čo je ešte možné urobiť na odstránenie inovačnej priepasti, na urýchlenie technologickej pripravenosti a na podporu rozšírenia na medzinárodných trhoch a konkurenčného postavenia MSP.

Globálna dynamika a priemyselné transformácie zasiahli niektoré regióny viac než iné. Regióny, ktoré sú príliš závislé od jedného odvetvia, napríklad energeticky náročného odvetvia, a ktorých inovačný ekosystém je prispôsobený a odkázaný na určitú technológiu, čelia pri prechode k rastu a prosperite mnohostranným výzvam.

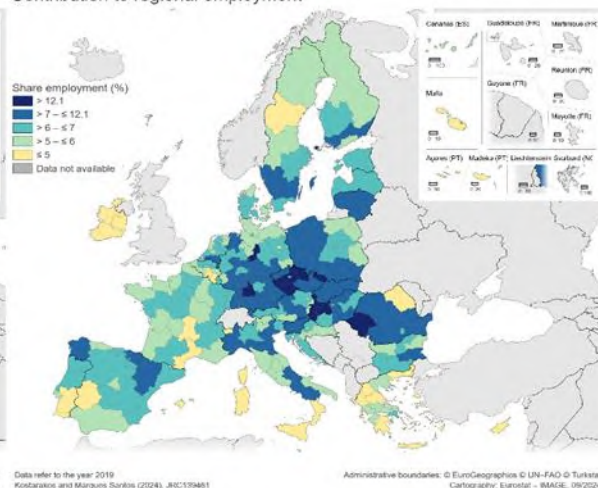
Napríklad automobilový, stavebný a výrobný priemysel sa v mnohých regiónoch musia transformovať, pričom sa musia zaviesť nízkouhlíkové technológie, obehovejšie procesy a musia sa digitalizovať postupy, aby si dané odvetvie zachovalo konkurencieschopnosť.

¹⁰ Konkrétne sa výkonný podpredseda Fitto 27. januára 2025 zapojil do výmeny názorov s Výborom Európskeho parlamentu pre regionálny rozvoj (REGI) o budúcnosti politiky súdržnosti a 20. februára 2025 sa zúčastnil na plenárnom zasadnutí Výboru regiónov.

Mobility, Transport and Automotive (Industrial Ecosystem)
Contribution to regional gross value added

Mobility, Transport and Automotive (Industrial Ecosystem)
Contribution to regional employment

V období 2021 – 2027 pomáha takmer 34 miliárd EUR z financovania v rámci politiky súdržnosti rozvíjať a posilňovať výskumné a inovačné kapacity, zavádzať moderné technológie a využívať špecializované zručnosti.

Podobne je hybnou silou konkurencieschopnosti aj digitalizácia verejných služieb a integrácia umelej inteligencie vo verejnom a súkromnom sektore. Politika súdržnosti už poskytuje značnú podporu na digitálnu transformáciu pomocou projektov v hodnote 31 miliárd EUR, medzi ktoré patrí napríklad internet vecí, edge computing, umelá inteligencia, robotika a rozšírená realita alebo elektronická verejná správa a elektronické zdravotníctvo.

A napokon, prístup k bezpečným a udržateľným zdrojom kritických surovín a emisne neutrálnym technológiám je nevyhnutný z hľadiska konkurencieschopnosti všetkých nadväzujúcich odvetví. Komisia 25. marca 2025 vybrala prvý zoznam strategických projektov podľa aktu o kritických surovinách. Takéto projekty získavajú oprávnenosť v rámci platformy STEP.

Vzhľadom na to, že výzvy v oblasti konkurencieschopnosti sa týkajú všetkých regiónov v EÚ, **Komisia navrhuje, aby sa podpora z EFRR/KF na projekty patriace do pôsobnosti platformy STEP umožnila vo všetkých regiónoch** vrátane viac rozvinutých regiónov členských štátov Únie s HDP na obyvateľa nad priemerom krajín EÚ27. Okrem toho Komisia navrhuje, aby sa zrušil strop stanovený na 20 % prostriedkov pridelených z EFRR na preprogramovanie v súvislosti s platformou STEP. Lehota na predloženie zmien platformy STEP sa predlžuje o dva mesiace po nadobudnutí účinnosti regulačných zmien navrhovaných spolu s týmto oznámením.

Je dôležité uznať a posilniť **úlohu veľkých podnikov** v regionálnom rozvoji, pretože usmerňujú výskum, inovácie, poznatky a transfer technológií do ostatných podnikov vo svojom hodnotovom reťazci. V rámci politiky súdržnosti sa už veľkým podnikom prideliť 9 miliárd EUR a je viditeľný neustály pokrok, pričom na jednotlivé projekty výskumu a inovácie vo veľkých podnikoch sa prideliť viac ako štvrtina plánovaných zdrojov. V celej Európe bolo doteraz financovaných desať dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu. Patria medzi ne napríklad vodíkové projekty v Estónsku, Holandsku a Poľsku alebo projekty týkajúce sa mikroelektroniky v Grécku, Poľsku a Taliansku. Komisia podporuje

členské štáty pri určovaní podpory pre budúce potenciálne dôležité projekty spoločného európskeho záujmu.

S cieľom maximalizovať vplyv podpory EÚ na posilnenie rastu a konkurencieschopnosti a pokiaľ sú dodržané pravidlá Únie o štátnej pomoci stanovené v článkoch 107 a 108 ZFEÚ a v platných usmerneniach, **Komisia navrhuje rozšíriť rozsah podpory na produktívne investície do iných podnikov ako MSP v rámci EFRR** v prípadoch, keď sa finančné prostriedky použijú na účely 1. podpory investícií prispievajúcich k cieľom **platformy STEP**; 2. zvýšenia priemyselných kapacít na posilnenie **obranných** spôsobilostí; 3. prispenia k **európskemu projektu spoločného záujmu v oblasti obrany** alebo 4. uľahčenia priemyselnej **dekarbonizácie**, napríklad v energeticky náročných odvetviach alebo v automobilovom priemysle. Podporené môžu byť aj investície do projektov priamo sa podieľajúcich na dôležitom projekte spoločného európskeho záujmu, ktorý schválila Komisia podľa článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ v súlade s oznámením C(2021) 8481, a to v iných podnikoch ako MSP. Podpora podnikov iných ako MSP sa uľahčuje aj v rámci Fondu na spravodlivú transformáciu tým, že sa nebude vyžadovať analýza nedostatkov.

Zdrojom konkurenčnej sily Európy sú jej obyvatelia. Náš ľudský kapitál je kľúčom k prosperite EÚ, k jej hospodárskej odolnosti, k zvyšovaniu rastu produktivity a k podpore súdržnosti. **Únia zručnosti**¹¹ má za cieľ poskytovať príležitosti na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu, a to okrem iného vytvorením a zavedením **individuálnych vzdelávacích účtov**. Komisia vypracuje pilotný projekt **záruky získania zručností**. Tento mechanizmus ponúkne pracovníkom, ktorí sú zasiahnutí procesmi reštrukturalizácie alebo ktorým hrozí nezamestnanosť, príležitosť ďalej rozvíjať svoju kariéru v inom podniku alebo odvetví. V tomto kontexte a v záujme uľahčenia prispôsobenia priemyslu v súvislosti s dekarbonizáciou výrobných procesov a výrobkov sa **upravuje Európsky sociálny fond plus (ESF+)**, popri už existujúcich možnostiach podpory, **prostredníctvom samostatného legislatívneho návrhu s cieľom** uľahčiť získavanie zručností, zachovanie pracovných miest a vytváranie pracovných miest počas celého tohto procesu poskytovaním flexibility pri vykonávaní.

V záujme ďalšieho posilnenia **využívania Programu InvestEU**, hlavného programu EÚ na podporu investícií do kritických odvetví, a ďalších možností prevodu, ktoré sa už v právnych predpisoch stanovujú, **Komisia navrhuje umožniť prevod zdrojov z EFRR a Kohézneho fondu do zložiek Programu InvestEU** v zodpovednosti členských štátov na realizáciu nového finančného nástroja InvestEU určeného na dosiahnutie cieľov politiky súdržnosti, ako sa uvádza v návrhu na zmenu nariadenia o Programe InvestEU¹².

Okrem toho projekty, ktoré sa priamo podieľajú na schválenom dôležitom projekte spoločného európskeho záujmu, môžu mať oneskorenie, ak sa členské štáty rozhodnú financovať takéto projekty prostredníctvom financovania v rámci politiky súdržnosti. Postup podávania žiadostí o financovanie z EFRR, najmä organizácia a podávanie žiadostí v rámci výziev, nadväzuje na výberový postup pre dôležité projekty spoločného európskeho záujmu (aj vrátane verejných súťaží), ktorý sa organizuje na vnútroštátnej úrovni na účely výberu príjemcov štátnej pomoci podľa článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ. Navrhuje sa preto, aby členské štáty mohli v súlade s pravidlami štátnej pomoci poskytovať podporu z EFRR a ESF+ projektom, ktoré sa priamo podieľajú na dôležitom projekte spoločného európskeho

¹¹ COM(2025) 90 final.

¹² COM(2025) 82 final.

záujmu schválenom Komisiou podľa článku 107 ods. 3 písm. b) ZFEÚ a oznámenia C(2021) 8481.

Okrem toho, čo je možné prostredníctvom legislatívnych zmien, **Komisia naliehavo vyzýva členské štáty a regióny**, aby pri preprogramovaní v rámci strednodobého preskúmania:

- **zvýšili podporu platformy STEP** popri 6 miliardách EUR z financovania v rámci politiky súdržnosti, ktoré už boli presmerované na investície do európskych strategických odvetví a technológií,
- **boli selektívnejšie pri poskytovaní pomoci podnikom.** Keď sa finančné prostriedky pre MSP rozdeľujú príliš všeobecne, ich vplyv sa môže oslabiť. Väčšia selektivita umožňuje lepšie podporovať modernizáciu a diverzifikáciu regionálnych hospodárstiev, napríklad prepojením podpory pre MSP v perspektívnych priemyselných odvetviach s investíciami do výskumu a inovácií, zavádzaním digitálnych technológií, posilňovaním miestnych klastrov a miestnych častí hodnotových reťazcov EÚ, ktoré podporujú obehové procesy, alebo lepším využívaním inovačného verejného obstarávania,
- **zamerali sa na prelomové, inovačné spoločnosti** s cieľom umožniť šírenie inovácií, pokročilých dekarbonizovaných výrobných kapacít, čistých technológií, využívanie umelej inteligencie, pomoc tým spoločnostiam, ktoré prispievajú k európskym strategickým odvetviám a hodnotovým reťazcom, ako je umelá inteligencia, polovodičové a kvantové technológie, progresívne materiály, dekarbonizácia, biotechnológie, obrana alebo vesmírne technológie. Malo by to zahŕňať plné využitie možností rozpočtových prevodov a podporu známk excelentnosti a pečatí STEP udeľovaných Európskou radou pre inovácie, ktorá vyberá startupy a MSP s veľkým potenciálom v týchto oblastiach,
- **zvýšili podporu digitálnych kapacít**, medzi ktoré patrí umelá inteligencia, cloud a gigatovárne, s cieľom poskytnúť spoločnostiam prístup k najmodernejším infraštruktúram služieb potrebným z hľadiska inovácie a konkurencieschopnosti,
- **uznali a posilnili úlohu veľkých podnikov** v regionálnom rozvoji, pretože usmerňujú výskum, inovácie, poznatky a transfer technológií do ostatných spoločností vo svojom hodnotovom reťazci,
- **poskytli financovanie strategickým projektom vybratým v rámci iných nástrojov EÚ**, ktoré nemajú dostatok finančných prostriedkov na podporu všetkých strategických projektov a tieto projekty možno zaradiť do programov politiky súdržnosti, ak sú dostatočne vypracované, aby sa zabezpečilo vykonávanie v časovom rámci politiky a ak prispievajú v k priemyselnej stratégii danej krajiny a/alebo regiónu. Je to napríklad prípad projektov vybratých v rámci Inovačného fondu, dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu alebo strategických projektov podľa aktu o kritických surovinách, aktu o kritických liekoch a aktu o emisne neutrálnom priemysle. Členské štáty a regióny by sa mali usilovať o zjednodušenie a zrýchlenie postupov financovania v rámci pravidiel súdržnosti v prípade takých projektov, ktoré už prešli prísnyimi postupmi hodnotenia,
- podporovali rozširovanie inovačných MSP na **malé spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou**,
- zabezpečili, že investície s financovaním v rámci politiky súdržnosti **prispejú k zvyšovaniu odolnosti proti zmene klímy**, a to aj v súlade so Stratégiou únie

pripravenosti a s koncepciou pripravenosti a bezpečnosti už v štádiu návrhu – táto koncepcia by mala byť začlenená do všetkých politík EÚ.

Obrana a bezpečnosť

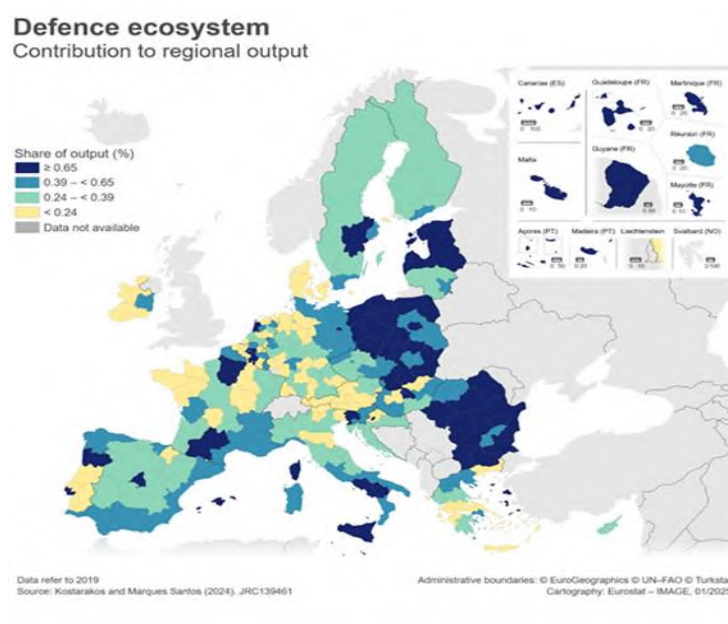
Nové geopolitické prostredie si vyžaduje silný dôraz na odolnosť našich hospodárstiev, pripravenosť a obranné spôsobilosti, ako aj na zníženie našej závislosti. Európska únia musí v súčasnosti prijať zásadné rozhodnutia na zvýšenie podpory rozvoja svojich obranných spôsobilostí a konkurencieschopnosti obranného priemyslu EÚ. Toto úsilie umožní Únii riešiť naliehavú potrebu podpory Ukrajiny a zároveň zabezpečiť dlhodobú bezpečnosť kontinentu.

Komisia navrhla Európskej rade okamžitú reakciu – plán REARM Europe¹³, v rámci ktorého by sa v nasledujúcich štyroch rokoch mohlo mobilizovať najmenej 800 miliárd EUR na investície do obrany vrátane výdavkov financovaných 150 miliardami EUR z nástroja SAFE. Medzi tieto páky patrí aj rozpočet Únie, ktorý môže k tomuto spoločnému úsiliu ďalej prispieť. Komisia v tejto súvislosti oznámila, že predloží návrhy na spružnenie existujúcich nástrojov EÚ, aby sa umožnili väčšie investície do obrany.

V rámci politiky súdržnosti sa už **financujú investície súvisiace s bezpečnosťou a obranou, ktoré prispievajú k regionálnemu rozvoju**. Tieto investície podporujú technológie a infraštruktúru s dvojakým použitím na posilnenie vojenskej mobility, ako aj obranného priemyslu ako takého, a to prostredníctvom financovania inovácií vojenských technológií, zvyšovania výrobných kapacít a infraštruktúry dodávateľského reťazca, ako aj projektov na riešenie problémov so zásobovaním energiou a projektov na zásobovanie energetickej infraštruktúry¹⁴. Obranný priemysel často vytvára výskumné, vývojové a priemyselné ekosystémy, ktoré sú prínosom pre európske regióny a komunity. Územné zameranie politiky je obzvlášť dôležité na posilnenie regionálnych synergii a zosúladenie s miestnymi silnými stránkami, čím sa reaguje na mimoriadne rôznorodý európsky obranný ekosystém.

¹³ Spoločná biela kniha o európskej obrannej pripravenosti 2030 [JOIN(2025) 120 final].

¹⁴ Financovanie v rámci politiky súdržnosti takisto prispieva prostredníctvom širokej škály investícií k vnútornej bezpečnosti EÚ, čím podporuje komplexný a integrovaný prístup k bezpečnosti a pripravenosti.

Celoštátne, regionálne a miestne orgány môžu **dobrovoľne využiť strednodobé preskúmanie politiky súdržnosti na pridelenie finančných prostriedkov v rámci svojich súčasných programov** na nové priority vrátane posilnenia obranných spôsobilostí. V súlade so závermi Európskej rady zo 6. marca 2025 a s cieľom poskytnúť dodatočné možnosti a stimuly členským štátom, ktoré chcú investovať do svojich obranných spôsobilostí v súlade s cieľmi politiky súdržnosti, **Komisia navrhuje vytvoriť dva nové špecifické ciele** v existujúcom rozsahu podpory z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) a Kohézneho fondu. Tieto špecifické ciele pomáhajú aj východným pohraničným regiónom.

- Prvý nový cieľ umožňuje členským štátom dobrovoľne **preprogramovať** v programoch na roky 2021 – 2027 v rámci cieľa Investovanie do zamestnanosti a rastu **sumy na zvýšenie výrobných kapacít v podnikoch v sektore obrany bez geografického obmedzenia alebo obmedzenia z hľadiska veľkosti podniku** za predpokladu plného dodržania pravidiel štátnej pomoci, ktoré zostávajú v platnosti. Posilnia sa tým celkové kapacity Európy v oblasti obrany a pripravenosti, a to v súlade s celkovými cieľmi politiky súdržnosti, ktorými sú zmiernenie hospodárskych, územných a sociálnych rozdielov v celej EÚ.
- Druhým novým špecifickým cieľom týkajúcim sa obrany sa prispieva k **budovaniu odolnej obrannej infraštruktúry alebo infraštruktúry s dvojakým použitím na podporu vojenskej mobility v Únii**.

Vzhľadom na výzvu Európskej rady urýchliť mobilizáciu finančných prostriedkov na investície do obrany Únie **Komisia navrhuje, aby sa na investície v rámci tejto priority, ktoré sú podporené na základe prerozdelenia zdrojov, vzťahovala v roku 2026 zálohová platba vo výške 30 % a miera spolufinancovania EÚ vo výške 100 %**.

Na účinnú obrannú kapacitu sú kľúčové správne zručnosti. V rámci únie zručností sa stanovujú opatrenia na riešenie chýbajúcich a nedostatkových zručností v Európe; najmä jej

Paktom o zručnostiach sa vytvorilo rozsiahle partnerstvo v oblasti obranného ekosystému¹⁵. Prostredníctvom prognózy zručností únia zručností podporuje spoločné predvídanie nedostatku zručností, ktorému bude Európa čeliť, pričom sa zohľadňujú potreby zručností v priemyselných odvetviach a demografické prognózy zručností na nasledujúcich päť až desať rokov. Jej cieľom je modernizovať programy zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie, aby sa stali atraktívnejšími vďaka lepšiemu zapojeniu a rozvoju talentov a lepšiemu udržaniu kvalifikovaných osôb. V tejto súvislosti ESF+ takisto uľahčí rozvoj zručností v obrannom priemysle poskytovaním ďalších možností flexibility pri vykonávaní **pomocou zaradenia tretej novej priority do nariadenia o ESF+, ako sa uvádza v samostatnom legislatívnom návrhu**. ESF+ mobilizuje všetky dostupné nástroje na podporu tohto cieľa vrátane podpory odborného vzdelávania a prípravy (OVP) a celoživotného vzdelávania.

Okrem toho Komisia v nadchádzajúcom legislatívnom návrhu navrhne zmenu nariadenia o platforme STEP a súvisiacich právnych predpisov, ktoré sa vzťahujú na viacero programov EÚ, s cieľom pridať štvrtý sektor STEP zameraný na obranu, ktorý by mohol byť podporovaný z existujúcich nástrojov EÚ, najmä z programu Horizont Európa a programu Digitálna Európa.

A napokon sa členské štáty takisto vyzývajú, aby **využili možnosť dobrovoľného prevodu zdrojov, ktoré im boli pridelené v rámci zdieľaného riadenia, do priamo riadených programov s obrannými a bezpečnostnými cieľmi, ako sa to predpokladá v súčasnom právnom rámci**. V tejto súvislosti by sa prevodom zdrojov do balíka pre vojenskú mobilitu v rámci Nástroja na prepájanie Európy (NPE) zabezpečili koordinované intervencie pozdĺž koridorov vojenskej mobility, ktoré sú zdôraznené v bielej knihe o obrane. Nariadenie o nástroji NPE sa zmení tak, aby sa doň premietla rovnaká výhodná miera zálohovej platby aj spolufinancovania.

Cenovo dostupné bývanie

Bývanie nie je len základnou potrebou, ale aj základným právom. Predsedníčka von der Leyenová vo svojich politických usmerneniach na roky 2024 – 2029 zdôraznila, že *„je naliehavo potrebné riešiť krízu bývania, ktorej čelia milióny rodín a mladých ľudí“*, ako aj to, že v oblasti sociálneho a cenovo dostupného bývania existuje výrazný a rastúci nedostatok investícií. Je to kľúčové, pokiaľ ide o podporu ľudí, posilnenie našich spoločností a nášho sociálneho modelu, pričom sa zároveň podporuje konkurencieschopnosť Európy a chráni naša demokracia.

Od skončenia finančnej krízy sa dopyt po bývaní zvýšil, zatiaľ čo ponuka nového a obnoveného bývania nerástla podobným tempom. To vo všeobecnosti viedlo k výraznému nárastu cien bývania aj nájomného, pričom v niektorých regiónoch a mestách to bolo vo väčšej miere. Mzdy zároveň nerástli takým tempom ako náklady na bývanie. Výsledkom tohto nerovnomerného vývoja je zväčšujúci sa rozdiel medzi dostupnosťou cenovo dostupného bývania a potrebami obyvateľstva¹⁶.

¹⁵ https://pact-for-skills.ec.europa.eu/about/industrial-ecosystems-and-partnerships/aerospace-and-defence_sk.

¹⁶ https://unece.org/sites/default/files/2025-02/ECE-HBP-225_Housing%20Affordability_E_web.pdf.

Hoci sa závažnosť tohto problému v jednotlivých krajinách a regiónoch líši, jeho dosah je široký. Vysoké náklady na bývanie nútia mnohé domácnosti vynakladať neprimerane veľkú časť svojich príjmov na nájomné alebo hypotéky, pričom im zostáva menej na iné potreby, ako sú potraviny, zdravotná starostlivosť a vzdelanie, a hrozí, že budú zasiahnuté chudobou. V roku 2023 každá tretia domácnosť ohrozená chudobou minula 40 % alebo viac disponibilného príjmu domácnosti na bývanie. Okrem toho spoločné opatrenia na vytvorenie cenovo dostupnejšieho a udržateľnejšieho bývania pomôžu aj ľuďom, ktorým bezprostredne hrozí energetická chudoba. V roku 2023 nedokázalo 10,6 % Európanov udržiavať doma primerané teplo. Ľudia zároveň potrebujú bývanie, ktoré je odolné proti zmene klímy.

Nedostatok cenovo dostupného bývania spôsobuje čoraz väčšiemu počtu domácností vážne problémy, ale má aj aspekt konkurencieschopnosti. Európske spoločnosti totiž začínajú mať v niektorých oblastiach problémy prilákať pracovníkov, pretože náklady na bývanie a život sú v daných oblastiach v porovnaní s príjmami neúmerne vysoké.

Vysoké ceny takisto spôsobujú, že verejné služby sú v určitých mestách pod tlakom, pretože je ťažké prilákať dôležitých verejných pracovníkov (učiteľov, zdravotné sestry, policajtov atď.). Nedostatok cenovo dostupného bývania môže mať širšie sociálne dôsledky, napríklad bráni mladým párom usadiť sa a založiť si rodinu alebo núti perspektívnych študentov, ktorí nemajú cenovo dostupné študentské ubytovanie, aby si zvolili alternatívnu kariéru. Na podporu členských štátov pri riešení týchto otázok sa v politických usmerneniach navrhol koordinovaný prístup, ktorý sa má stanoviť v **európskom pláne pre cenovo dostupné bývanie**. Európsky parlament zriadil v januári 2025 Osobitný výbor pre krízu bývania v Európskej únii, ktorého cieľom je preskúmať základné príčiny krízy bývania a predložiť politické odporúčania týkajúce sa možných riešení, ktoré by sa mali vypracovať na úrovni EÚ. Tieto odporúčania sa zohľadnia pri predkladaní európskeho plánu pre dostupné bývanie.

V rámci tejto všeobecnej iniciatívy sa Komisia zaviazala **umožniť členským štátom zdvojnásobiť plánované investície v rámci politiky súdržnosti do cenovo dostupného bývania**. Politika súdržnosti už prispieva k zlepšeniu sektora bývania v EÚ vďaka 7,5 miliardy EUR pridelených na programové obdobie 2021 – 2027, a to najmä na energeticky hospodárne budovy efektívne využívajúce zdroje a sociálne bývanie, pričom viac ako polovica pridelených prostriedkov sa už poskytla projektom. Vzhľadom na rozsah a naliehavosť potrieb a doterajšie intenzívne využívanie podpory členskými štátmi **je potrebné, aby sa úsilie o zdvojnásobenie podpory cenovo dostupného bývania v rámci politiky súdržnosti začalo strednodobým preskúmaním**.

Komisia preto navrhuje legislatívne zmeny na riešenie čoraz väčšieho nedostatku investícií rozšírením možností členských štátov preprogramovať ich programy na roky 2021 – 2027 na investície, ktoré podporujú prístup k cenovo dostupnému bývaniu. Investície v rámci Nového európskeho Bauhausu by mali tieto nové možnosti naplno využiť.

Do troch cieľov politiky budú začlenené príslušné dodatočné špecifické ciele súvisiace s cenovo dostupným bývaním, čím sa členským štátom a regiónom umožní flexibilita v závislosti od ich programových štruktúr a zamerania intervencií v oblasti bývania.

S cieľom zabezpečiť primerané stimuly pre členské štáty, aby v rámci dostupných pridelených prostriedkov z financovania v rámci politiky súdržnosti zvýšili financovanie cenovo dostupného bývania, **Komisia navrhuje, aby sa na investície prerozdelené na túto prioritnú oblasť v roku 2026 vzťahovala zálohová platba vo výške 30 % a zvýšená miera spolufinancovania EÚ vo výške 100 %.**

V záujme podpory investícií do cenovo dostupného bývania útvary Komisie spolu s Európskou investičnou bankou (EIB) pripravili aj modelový finančný nástroj na kombináciu financovania politiky súdržnosti so zdrojmi z EIB a iných medzinárodných finančných inštitúcií, národných podporných a komerčných bánk. Tento modelový finančný nástroj môže podstatne zvýšiť vplyv zdrojov politiky súdržnosti na ponuku cenovo dostupného bývania využitím súkromného a zvýhodneného financovania, čím poskytne ďalší stimul celoštátnym a regionálnym orgánom, aby prispeli k dosiahnutiu cieľovej hodnoty predstavujúcej zdvojnásobenie príspevku politiky súdržnosti na cenovo dostupné bývanie v programovom období 2021 – 2027.

Stručne povedané, **Komisia naliehavo vyzýva členské štáty a regióny**, aby pri preprogramovaní v rámci strednodobého preskúmania:

- **zdvojnásobili finančné prostriedky pridelené v rámci programov na cenovo dostupné bývanie** v cykle rokov 2021 – 2027,
- **využili takéto financovanie z finančných nástrojov, a to aj prostredníctvom pripravovanej celoeurópskej investičnej platformy pre cenovo dostupné a udržateľné bývanie,**
- **zrýchlili a zefektívniili procesy udeľovania povolení a plánovania** na miestnej a mestskej úrovni, aby sa urýchlila realizácia a zabezpečilo sa, že investície prinesú rýchle výsledky, ktoré potom povedú k dlhodobu udržateľným prínosom, napríklad pre nízko príjmových nájomcov a prvonadobúdateľov alebo k ubytovaniu pre študentov,
- **podporili projekty bývania v súlade s iniciatívou Nový európsky Bauhaus.**

Odolnosť v oblasti vody

Voda je životne dôležitým zdrojom pokiaľ ide o bezpečnosť našich potravinových, energetických a hospodárskych systémov, avšak na úrovni EÚ aj na celosvetovej úrovni čelia vodné zdroje rastúcemu tlaku v dôsledku znečistenia, straty biodiverzity a zmeny klímy, ktoré si už vyberajú daň na vodných zdrojoch.

Ochrana a obnova vodných a morských ekosystémov je nevyhnutná na zabezpečenie kvality a množstva vody. Zdravé vodné ekosystémy, zelená, modrá a sivá vodná infraštruktúra a systémy hospodárenia s vodami sú kritickými infraštruktúrami, ktoré sú rovnako dôležité pre našu konkurencieschopnosť, kvalitu života, bezpečnosť a obranné spôsobilosti ako energetická infraštruktúra. Naše vodné systémy sú ohrozené častejšími a silnejšími povodňami a suchom, ako aj škodlivými útokmi vrátane kybernetických útokov. Nedostatok účinnej vodnej infraštruktúry a nedostatočná odolnosť v oblasti vody môžu ohroziť potravinovú bezpečnosť a produkciu potravín v EÚ. EÚ musí za každých okolností chrániť tieto ekosystémy a infraštruktúry zvýšením investícií a posudzovať zásobovanie vodou a vodnú infraštruktúru z hľadiska zabezpečenia prístupu k vode a jej dodávok pre našich občanov a spoločnosti.

EÚ vytvorila silný právny rámec pre udržateľné a bezpečné hospodárenie s vodami, ale je nevyhnutné dosiahnuť ďalší pokrok pri jeho vykonávaní a je naliehavo potrebné prijať rozhodnejšie opatrenia. Odolnosť v oblasti vody si vyžaduje prechod od reaktívneho krízového riadenia k proaktívnemu riadeniu založenému na rizikách a k zvýšenej pripravenosti.

V období 2021 – 2027 sa v rámci programov politiky súdržnosti investuje takmer 13 miliárd EUR do vodohospodárskych služieb a zlepšenia zberu a úpravy odpadových vôd. Na zabezpečenie dostatočného pokroku je však potrebné ďalšie úsilie zo strany verejného a súkromného sektora.

Komisia preto v záujme náležitého zdôraznenia významu a zamerania investícií do odolnosti vodných zdrojov **navrhuje začleniť špecifický cieľ týkajúci sa podpory bezpečného prístupu k vode, udržateľného vodného hospodárstva a odolnosti vodných zdrojov.**

S cieľom zabezpečiť primerané stimuly pre členské štáty, aby v rámci dostupných pridelených prostriedkov z financovania v rámci politiky súdržnosti zvýšili financovanie odolnosti vodných zdrojov, **Komisia navrhuje, aby sa zálohová platba pre uvedené investície do tejto priority, ktoré sú podporené na základe prerozdelenia zdrojov, zvýšila v roku 2026 na 30 % a aby sa na tieto investície vzťahovala zvýšená miera spolufinancovania EÚ vo výške 100 %.**

Ďalej **Komisia naliehavo vyzýva členské štáty a regióny**, aby pri preprogramovaní v rámci strednodobého preskúmania:

- **budovali spoločnosť s odolnými vodnými zdrojmi**, a to prostredníctvom intenzívnejšej obnovy vodných útvarov, zavádzania riešení blízkych prírode s cieľom znížiť riziko povodní a zvýšiť schopnosť ekosystémov ukladať vodu, lepšej kontroly odberov vody a zvýšenia efektívnosti využívania vody, zvýšenej digitalizácie vodohospodárskej infraštruktúry a opätovného využívania vody, zmierňovania vplyvov sucha a dezertifikácie, ako aj rizík v oblasti (kyber)bezpečnosti, znižovania znečistenia vrátane dosiahnutia súladu s *acquis* EÚ v oblasti vody vrátane smernice o čistení komunálnych odpadových vôd.

Energetická transformácia

Ďalšou oblasťou, v ktorej investície v rámci politiky súdržnosti prispievajú k prioritám EÚ, sú opatrenia v oblasti klímy a klimatická transformácia, do ktorých sa investuje viac ako 110 miliárd EUR.

Komisia v Kompase konkurencieschopnosti, Dohode o čistom priemysle a Akčnom pláne pre cenovo dostupnú energiu predstavila konkrétnu cestu pre Európu na opätovné dosiahnutie konkurencieschopnosti a zabezpečenie udržateľnej prosperity, pričom hnacou silou rastu má byť dekarbonizácia a obehovosť.

Financovanie v rámci politiky súdržnosti už môže podporovať investície do cieľov v oblasti klímy, ale toto úsilie by sa malo ešte urýchliť, aby sa zabezpečilo, že dekarbonizácia bude hnacou silou rastu európskeho priemyslu a prosperity Európanov. Vzhľadom na potrebu značných investícií pri prechode na čistú energiu musia členské štáty naďalej investovať do tohto prechodu v súlade s existujúcimi cieľovými hodnotami výdavkov na klímu.

Výrazná podpora sa poskytuje projektom v oblasti investícií do energetickej efektívnosti, energie z obnoviteľných zdrojov, mestskej dopravnej infraštruktúry a železníc, ktoré priamo prispievajú k zníženiu emisií v EÚ. V rámci politiky súdržnosti sa napríklad investuje 24 miliárd EUR do energetickej efektívnosti vrátane značného podielu v sektore bývania.

Investície do čistých a cenovo dostupných zdrojov energie a investície do efektívnejšieho využívania energie sú kľúčové, pokiaľ ide o prechod na dekarbonizované hospodárstvo a o schopnosť Európy konkurovať na svetovom trhu, keďže cena energie výrazne zaťažuje priemyselné náklady. V programoch na roky 2021 – 2027 sa už plánujú investície za viac ako 15 miliárd EUR.

V tomto duchu a s cieľom urýchliť dekarbonizáciu priemyslu, ktorá je nevyhnutná na dosiahnutie cieľov EÚ v oblasti klímy, **Komisia navrhuje rozšíriť rozsah podpory z EFRR na projekty dekarbonizácie.** Je to obzvlášť dôležité, pokiaľ ide o **projekty vybrané v rámci Inovačného fondu zriadeného systémom obchodovania s emisiami (ETS)**, ktorým bola udelená „pečať suverenity“.

S cieľom náležite zdôrazniť význam a smerovanie investícií na zvyšovanie energetickej bezpečnosti a urýchlenie energetickej transformácie, ako aj s cieľom podporiť čistú mobilitu **Komisia navrhuje zahrnúť špecifický cieľ týkajúci sa podpory spojovacích vedení a súvisiacej prenosovej infraštruktúry a zavádzania nabíjacej infraštruktúry** z prostriedkov EFRR a Kohézneho fondu.

Komisia navrhuje, aby sa zálohová platba pre uvedené investície v rámci tejto priority, ktoré sú podporené na základe prerozdelenia zdrojov, zvýšila v roku 2026 na 30 % a aby sa na tieto investície vzťahovala zvýšená miera spolufinancovania EÚ vo výške 100 %.

Týmto zvýšeným investičným úsilím sa umožní energeticky náročným odvetviám prístup k stabilnejším a rozmanitejším zdrojom energie na menej roztrieštenom vnútornom trhu s energiou, čím sa podporí ich udržateľnosť a konkurencieschopnosť. Okrem toho rozšírenie podpory z EFRR na projekty dekarbonizácie umožní energeticky náročným odvetviám uprednostniť inovácie s veľkým vplyvom, ktoré sú v súlade s cieľmi EÚ v oblasti klímy. Pokiaľ ide o nabíjajúcu infraštruktúru, podpora doplní nástroj na budovanie infraštruktúry pre alternatívne palivá zriadený v rámci Nástroja na prepájanie Európy.

Komisia naliehavo vyzýva členské štáty a regióny, aby pri preprogramovaní v rámci strednodobého preskúmania:

- **zvýšili podporu čistých technológií a prechodu na čistú energiu s cieľom urýchliť zavádzanie čistej energie a výroby.** Kľúčovým prvkom v tomto smere je modernizácia elektrizačných sústav, spojovacích vedení a zariadení na uskladňovanie energie s cieľom zabezpečiť skutočnú energetickú úniu, ako aj rozšírenie nabíjajúcich miest pre elektrické vozidlá, čo je dôležitou prioritou v súlade s Odvetvovým akčným plánom pre európsky automobilový priemysel. V rámci politiky súdržnosti sa vyčleňuje v programoch na roky 2021 – 2027 takmer 9 miliárd EUR na čisté technológie a viac ako tretina tejto sumy už bola zazmluvnená na projekty,
- **podporili dekarbonizáciu výrobných procesov a výrobkov, najmä v regiónoch s energeticky náročnými odvetviami,** a to na základe podpory priemyselnej transformácie prostredníctvom rôznych nástrojov politiky súdržnosti vrátane Fondu na spravodlivú transformáciu. Týka sa to najmä odvetví, na ktoré sa vzťahuje systém EU ETS, ale aj odvetví, ako je automobilový priemysel, ktorý prechádza významnými priemyselnými zmenami,

- **posilnili investície do pripravenosti na katastrofy súvisiace s klímou**, adaptácie na zmenu klímy a zmiernenia jej následkov, a to aj na základe návrhu RESTORE a zásady lepšej obnovy,
- **prispeli k Dohode o čistom priemysle**, napríklad podporou rozvoja vedúcich trhov v EÚ, presmerovaním zdrojov na zníženie rizika a urýchlenie využívania výroby vodíka v EÚ, ako aj k **Akčnému plánu pre cenovo dostupnú energiu**, a to poskytnutím podpory na dobudovanie energetických spoločností, modernizáciou elektrizačných sústav a spojovacích vedení v EÚ, podporou rozvoja stavebných činností mimo miesta výstavby alebo opatrení na zvýšenie energetickej efektívnosti v oblasti bývania, podnikov a verejnej infraštruktúry, keďže zníženie dopytu po energii je kľúčovým príspevkom k cenovo dostupnému bývaniu a konkurencieschopnosti priemyslu,
- **posilnili podporu kolektívnych a občanmi iniciovaných energetických opatrení**, napríklad vytváranie energetických spoločností, a to prostredníctvom zvýšenia administratívnych kapacít na poskytovanie technického a finančného poradenstva.

Východné pohraničné regióny

Východné pohraničné regióny EÚ, ktoré hraničia s **Ruskom, Bieloruskom a Ukrajinou**, čelia dvojitej výzve, a to posilniť bezpečnosť a zároveň oživiť svoje hospodárstva, ktoré boli nepriaznivo ovplyvnené priamym alebo nepriamym dôsledkom útočnej vojny Ruska proti Ukrajine.

Vďaka strednodobému preskúmaniu sa môžu zdroje politiky súdržnosti príslušných programov prerozdeliť na účely zvýšenia investícií do obrany a konkurencieschopnosti širšieho hospodárstva s cieľom podporiť ich obnovu.

S cieľom posilniť stimuly na prioritizáciu investícií do týchto regiónov **Komisia navrhuje, aby sa na programy týkajúce sa regiónov na východných hraniciach Únie vzťahovala:**

- miera spolufinancovania 100 %,
- ďalšia zálohová platba vo výške 9,5 % z celkových prostriedkov pridelených na program v roku 2026
- a miera zálohovej platby vo výške 30 % v roku 2026 v prípade súm prerozdelených na nové priority strednodobého preskúmania (platforma STEP, obrana, bývanie, odolnosť vodných zdrojov a energetická transformácia).

Tieto stimuly sa uplatňujú len vtedy, ak prerozdelenie zdrojov na tieto nové priority dosiahne aspoň 15 % celkových prostriedkov pridelených na program. Nevzťahuje sa to na národné programy členských štátov, ktoré majú národné aj regionálne programy.

Posilnenie prosperity a práva zotrvať na celom území s politikami prispôbenými pre každé miesto

Meniace sa sociálno-ekonomické a geopolitické prostredie má veľmi asymetrické účinky na členské štáty a regióny v závislosti od ich hospodárskej špecializácie, geografickej polohy a demografickej štruktúry.

Mnohé regióny v Európe čelia výzvam súvisiacim so **stagnáciou alebo poklesom rastu** a prosperity, čo má vplyv na kvalitu miestnych služieb a príležitosti pre občanov. Komisia a členské štáty by sa mali spoločne usilovať o to, aby všetci občania mali skutočné **právo zotrvať** na mieste, ktoré nazývajú svojim domovom, a to zabezpečením dostupnosti dobrých pracovných miest a prístupu k základným verejným službám, ako je vzdelávanie a zdravotná starostlivosť. Je to dôležité najmä na **mimomestských územiach** (vidiecke, vnútorné a odľahlé oblasti) a v oblastiach, ktoré boli identifikované ako oblasti, ktorým hrozí, že uviaznu v pasci rozvoja talentov¹⁷. V tomto ohľade by silnejšia komplementárnosť medzi programami politiky súdržnosti a iniciatívou LEADER v rámci SPP, ako aj opatrenia na podporu udržateľného cestovného ruchu pomohli miestnym komunitám nájsť miestne riešenia, ako sa zdôrazňuje aj v nedávnej iniciatíve Vízia pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo. Opatrenia by uľahčili rozvoj odvetví nad rámec poľnohospodárstva a rybárstva, aby sa podporili iné podnikateľské a hospodárske príležitosti, a zároveň by sa nimi riadili migračné toky, čím sa zabráni aj vyludňovaniu.

Mestské oblasti čelia vlastným výzvam súvisiacim s cenovo dostupným bývaním, integráciou do spoločnosti, preťažením a so znečistením. Z celkovej politiky súdržnosti sa investuje 24 miliárd EUR do **rozvoja miest**, pričom mestá sú na čele úsilia o dekarbonizáciu. Úloha miest a väzieb medzi mestami a vidiekom by sa mala lepšie využívať na podporu vyváženého regionálneho rozvoja a **Komisia** ešte tento rok **predloží ambiciózný program pre mestá**.

Komisia uznáva dôležitú úlohu miest pri plnení cieľov EÚ, riešení miestnych výziev a pri posilňovaní väzieb medzi mestami a vidiekom na podporu vyváženého regionálneho rozvoja a **navrhuje posilniť Európsku urbánnu iniciatívu zavedením možnosti prevodu zdrojov z EFRR na Európsku urbánnu iniciatívu**. Tieto sumy by podporovali opatrenia v prospech členských štátov, ktoré iniciujú prevod. **Komisia takisto navrhuje zriadiť známku excelentnosti pre Európsku urbánnu iniciatívu**, čím by sa umožnila podpora v rámci programov politiky súdržnosti pre projekty EUI, ktoré boli vybraté, ale nemohli získať financovanie z dôvodu nedostatočných zdrojov. Členské štáty by takisto mali **možnosť previesť zdroje EFRR zo svojich programov** v rámci cieľa Investovanie do zamestnanosti a rastu na **Nástroj na medziregionálne inovačné investície**, vďaka čomu by mali väčšiu flexibilitu pri využívaní zdrojov.

Ostrov a **najvzdialenejšie regióny** čelia osobitným výzvam súvisiacim s vyššími nákladmi na suroviny a energiu, najmä od začiatku vojny na Ukrajine, a to popri prirodzených obmedzeniach vyplývajúcich z ich fyzickej odlúčenosti a vzdialenosti od pevniny, ktoré ovplyvňujú trh práce, dopravu a mobilitu, prístup k surovinám, ako aj dodávku energie. Táto geografická odlúčenosť takisto výrazne sťažuje prechod týchto území na čistú energiu a klimaticky neutrálne hospodárstvo. Okrem toho sezónna zamestnanosť, ktorú prináša cestovný ruch, často zakrýva nedostatok atraktívnych pracovných príležitostí pre miestnych obyvateľov. A napokon, viaceré ostrov a najvzdialenejšie regióny postihli extrémne prírodné katastrofy, ktoré si vyžadujú značné investície nielen do obnovy po katastrofách, ale aj do adaptácie na zmenu klímy a odolnosti proti zmene klímy. S cieľom podporiť ostrov a najvzdialenejšie regióny pri riešení týchto mnohostranných problémov Komisia začne

¹⁷ Ako sa uvádza v oznámení o využití talentov v regiónoch Európy, https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/publications/communications/2023/harnessing-talent-in-europe-s-regions_en?ettrans=sk.

konzultácie o vypracovaní stratégie pre ostrovy a aktualizácii stratégie pre najvzdialenejšie regióny.

Komisia preto naliehavo vyzýva členské štáty a regióny, aby pri preprogramovaní v rámci strednodobého preskúmania:

- **posilnili úlohu miest pri plnení množstva cieľov EÚ**, napríklad prevodom finančných prostriedkov na posilnenie Európskej urbánnej iniciatívy alebo zvýšením zdrojov vyhradených pre mestá. Komisia sa zároveň bude snažiť podporiť rozsiahlu diskusiu v kontexte urbánnej agendy o tom, ako môžu mestá prispieť k prioritám EÚ,
- **plnili svoje záväzky prispievať k Novému európskemu Bauhausu (NEB)**, ktoré sa doteraz podarilo splniť len čiastočne. Všetky členské štáty sa zaviazali prispieť k realizácii NEB svojimi programami na roky 2021 – 2027 a 18 členských štátov začlenilo zásadu NEB do podmienok účasti a výziev na predkladanie projektov. Hodnoty NEB sú prirodzenou súčasťou podpory cenovo dostupného bývania a udržateľného rozvoja miest vrátane prestavby centier miest, obnovy kultúrneho dedičstva a zlepšenia zelenej infraštruktúry.

3. Silnejšie orgány verejnej správy s jednoduchšími, flexibilnejšími a účinnejšími pravidlami

Aby politika súdržnosti podporovala dosahovanie svojich cieľov, musí pri realizácii politík a investícií, ktoré môže financovanie v rámci politiky súdržnosti mobilizovať, využívať kapacity verejnej správy aj súkromného sektora. To si vyžaduje opatrenia na posilnenie administratívnych kapacít aktérov zapojených do vykonávania politík v širšom zmysle, a nielen v súvislosti s vykonávaním politiky súdržnosti; zároveň sa znížením administratívnej záťaže pomocou zjednodušenia môže urýchliť a uľahčiť čerpanie financovania v rámci politiky súdržnosti.

Reformy a administratívna kapacita

Zo skúseností vyplýva, že schopnosť orgánov verejnej správy riadiť financovanie z prostriedkov EÚ je predpokladom účinného a efektívneho využívania daných prostriedkov. V tejto oblasti sa už dokázalo veľa, či už s technickou pomocou programov politiky súdržnosti, Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných iniciatív Komisie, alebo pomocou špecializovaných programov na posilnenie a modernizáciu orgánov verejnej správy, ktoré spravujú finančné prostriedky.

V 15 členských štátoch sa v súčasnosti vykonávajú alebo dokončujú plány so špecializovanými akčnými plánmi na zlepšenie administratívnej kapacity celého ekosystému politiky súdržnosti, a to najmä v tých orgánoch verejnej správy, ktoré sa časom stretli s problémami súvisiacimi s ich kapacitou využívať finančné prostriedky EÚ. Plány budovania administratívnych kapacít sú strategické dokumenty, ktoré obsahujú analýzu potrieb a výziev, opatrenia na ich riešenie a zodpovedných aktérov, pričom ich cieľom je dosiahnuť strategickejší prístup k využívaniu zdrojov na technickú pomoc a budovanie kapacít. Strednodobé preskúmanie je príležitosťou na preskúmanie pokroku pri vykonávaní týchto stratégií, prijatie jasného záväzku na jeho zrýchlenie a stanovenie vhodných sprievodných opatrení prostredníctvom technickej pomoci, ako aj prostredníctvom Nástroja technickej podpory.

S cieľom pomôcť orgánom verejnej správy zlepšiť kapacity a účinnosť sa v návrhu Komisie **objasňuje, že náklady súvisiace s prípravnými opatreniami na reformy budú oprávnené na podporu aj v prípade samostatných reforiem** (t. j. ak nebudú sprevádzané investíciami).

Urýchlenie investícií pomocou zjednodušenia a flexibility

Komisia si zároveň uvedomuje, že na zabezpečenie flexibilnejšej a lepšie zameranej podpory je potrebné ďalšie úsilie o zjednodušenie regulačnej štruktúry.

Medzi kľúčové priority Komisie patrí zjednodušenie a zmiernenie administratívnej záťaže pre prijímateľov a predovšetkým pre hospodárske subjekty, ako sú MSP. Ako sa predpokladá v Kompase konkurencieschopnosti, Komisia vynaloží na zjednodušenie bezprecedentné úsilie, a to aj v rámci politiky súdržnosti.

Spolu s týmto oznámením Komisia prostredníctvom legislatívneho návrhu **predkladá sériu opatrení na zjednodušenie a zabezpečenie flexibility** v týchto oblastiach:

- **zabezpečenie hladkého priebehu prerozdelenia zdrojov na priority EÚ** a zmiernenie súčasných pravidiel, podľa ktorých sa vyžaduje, aby bola značná časť pridelených prostriedkov viazaná na konkrétne oblasti. Komisia navrhuje zaviesť **väčšiu flexibilitu do požiadaviek tematickej koncentrácie, pokiaľ ide o prostriedky pridelené na nové priority¹⁸** a o výpočet príspevkov na opatrenia v oblasti klímy v rámci EFRR a Kohézneho fondu (pri dodržaní celkových požiadaviek),
- s cieľom zabezpečiť, aby rámec na dokončenie novozavedených investícií a na podávanie žiadostí o platby a ich refundáciu zodpovedal účelu a neodrádzal od lepšieho zamerania a modernizácie politiky, **Komisia navrhuje poskytnúť jednorazovú zálohovú platbu vo výške 5 % na všetky programy, v prípade ktorých sa v rámci strednodobého preskúmania prerozdeli aspoň 15 % pridelených prostriedkov na investície súvisiace s platformou STEP, obranou, cenovo dostupným bývaním, odolnosťou vodných zdrojov a energetickou transformáciou; ako aj predĺžiť dátum ukončenia oprávnenosti politiky súdržnosti pre tieto programy o jeden rok¹⁹,**
- s cieľom uľahčiť vykonávanie **Fondu na spravodlivú transformáciu sa rušia obmedzenia týkajúce sa úpravy a fungovania jeho programov:**
 - **mechanizmus známky excelentnosti** sa bude uplatňovať na FST, čím sa umožní **zjednodušený výberový postup** pri projektoch vybratých v rámci iných nástrojov EÚ, ktoré nemajú dostatok finančných prostriedkov,
 - Komisia **navrhuje nadviazať na prístup pri projektoch podporených v rámci Inovačného fondu**, čím sa umožnia investície súvisiace s výrobou, so

¹⁸ Vzhľadom na to, že na dosiahnutie našich cieľov v oblasti dekarbonizácie a konkurencieschopnosti sú potrebné značné investície, členské štáty musia pokračovať v investovaní do projektov, ktoré priamo prispievajú ku klimatickej a k energetickej transformácii, a to v súlade s požiadavkami stanovenými v článku 6 nariadenia (EÚ) 2021/1060, ktoré sa budú naďalej uplatňovať na zachovanie úrovne investícií súvisiacich s klímou.

¹⁹ V prípade východných pohraničných regiónov naďalej platia stimuly uvedené v osobitnom oddiele tohto oznámenia, ktoré sa nekumulujú so stimulmi uvedenými v tomto odseku.

spracovaním, s prepravou, distribúciou, so skladovaním alebo spaľovaním fosílnych palív, a to **za predpokladu, že týmto projektom bola v rámci Inovačného fondu udelená pečať suverenity**,

- **úprava cieľových hodnôt ukazovateľov** v plánoch spravodlivej transformácie bude uskutočniteľná počas celého obdobia vykonávania, pričom sa zachová záväzok týkajúci sa klimatickej neutrality a postupného vyradovania fosílnych palív.

Popri uvedených opatreniach na zjednodušenie právnych predpisov **Komisia naliehavo vyzýva členské štáty a regióny**, aby pri preprogramovaní v rámci strednodobého preskúmania:

- **uľahčili využívanie mechanizmov založených na výkonnosti**, ako sú pravidlá týkajúce sa zjednodušeného vykazovania nákladov a financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi,
- **do júna 2025 identifikovali projekty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ktorým hrozí, že nebudú dokončené do augusta 2026, a v prípade ktorých by sa mohlo zvážiť financovanie z EFRR/KF**. V prípadných zmenách programov EFRR/KF/FST – ktoré sa majú predložiť hneď, ako spoluzákonodarcovia prijímú legislatívny návrh priložený k tomuto oznámeniu – by sa teda pri strednodobom preskúmaní mohli zohľadniť tieto projekty. V prípade projektov, ktoré majú byť financované z EFRR/KF/FST, musia členské štáty požiadať o príslušnú zmenu svojich plánov obnovy a odolnosti a zahrnúť ustanovenia, ktorými sa zabezpečí, aby takéto projekty neboli predmetom dvojitého financovania.

Pri uplatňovaní nových možností navrhovaných v oddiele 2 tohto oznámenia v prospech podnikov musia členské štáty zabezpečiť súlad s platnými pravidlami Únie o štátnej pomoci a uistiť sa, že financovanie je nutné na riešenie zistených potrieb a obmedzené na nevyhnutné minimum. V tejto súvislosti Komisia začala verejnú konzultáciu o rozsahu pôsobnosti rámca štátnej pomoci pre Dohodu o čistom priemysle, ktorým by sa rozšírili možnosti podpory MSP a podnikov v podporovaných oblastiach a ktorým by sa za určitých podmienok umožnila aj pomoc pre veľké podniky v nepodporovaných oblastiach.

4. Závery

V ďalšom VFR zachovanie súčasného stavu neprichádza do úvahy. Budúci dlhodobý rozpočet bude musieť zareagovať na zložitosť, nedostatky a nepružnosť, ktoré sú pre jeho súčasnú podobu príznačné, a bude musieť maximalizovať účinok každého vynaloženého eura, pričom by sa mal zamerať na tie priority a ciele EÚ, pri ktorých sú opatrenia EÚ najviac potrebné.

Uvedený VFR sa však začne realizovať až v roku 2028. Únia ale čakať nemôže. Musí konať hneď a čo najlepšie a najviac využiť súčasný cyklus financovania. Keďže politika súdržnosti je hlavnou investičnou zložkou Únie, je **veľmi dôležité využiť príležitosť, ktorú ponúka strednodobé preskúmanie, na modernizáciu politiky**, aby bola zameraná na súčasné aj nové priority, a urýchliť jej vykonávanie, aby mala čo najväčší vplyv.

Týmto oznámením sa členské štáty vyzývajú, aby upravili svoje existujúce programy tak, aby sa maximalizoval prínos investícií v rámci politiky súdržnosti k politickým prioritám Únie.

Prevažná časť investícií podporovaných v rámci politiky súdržnosti je aj naďalej v súlade s novými prioritami EÚ, či už ide o potrebu odstrániť inovačnú priepasť a posilniť konkurencieschopnosť, zvýšiť podporu dekarbonizácie a obehového hospodárstva, alebo financovať kľúčové infraštruktúry a emisne neutrálne technológie. Ako sa však vysvetľuje v tomto oznámení, je možné urobiť viac.

V oblastiach konkurencieschopnosti a inovácií, digitálnej a zelenej transformácie, bezpečnosti a strategickej autonómie vrátane obrany alebo pri zabezpečovaní lepšie prispôbených politík vrátane základných verejných služieb pre vzdialenejšie miesta môže byť politika selektívnejšia, cielenjšia a môže mať väčšiu európsku pridanú hodnotu.

Takisto je **veľmi dôležité naďalej posilňovať zásady súdržnosti, aby sa dosiahol väčší vplyv a účinnosť prostredníctvom jednoduchých a flexibilných pravidiel, a to na základe miestne orientovaného prístupu a prispôbených politík.** V tomto úsilí je kľúčové uplatňovať **zásadu partnerstva** s celoštátnymi, regionálnymi a miestnymi orgánmi, pričom dôležitú úlohu zohrávajú regióny a mestá.

K oznámeniu je priložený legislatívny návrh, ktorým by sa v prípade súčasných programov umožnila modernizácia politiky súdržnosti už teraz. Aby sa dosiahol čo najväčší vplyv na účinnosť a význam politiky súdržnosti vzhľadom na súčasnú geopolitickú situáciu, je potrebné, aby spoluzákonodarcovia prijali legislatívne návrhy čo najskôr.

Komisia vyzýva členské štáty, regióny, riadiace orgány, ako aj Európsky parlament a Európsky výbor regiónov, aby sa konštruktívne zapojili do tejto diskusie, a členské štáty a Európsky parlament, aby urýchlili legislatívne úsilie v záujme zachovania zásady súdržnosti a politiky súdržnosti ako ústredného prvku európskeho projektu.

Komisia do leta zväží predloženie **usmernení o rozsahu zjednodušenia predkladania správ Komisii a o výklade existujúcich ustanovení** s cieľom znížiť neistotu, ktorá môže odrádzať od investícií podporovaných z financovania v rámci politiky súdržnosti.

Členské štáty a regióny sa naliehavo vyzývajú, aby predložili svoje zmeny programov do dvoch mesiacov od nadobudnutia účinnosti revidovaných právnych predpisov. Komisia je pripravená podporiť celoštátne a regionálne orgány pri príprave zmien programu. Komisia posúdi navrhované zmeny a bude úzko spolupracovať s týmito orgánmi s cieľom zabezpečiť, aby boli revidované programy prijaté do dvoch mesiacov od predloženia zmien celoštátnymi alebo regionálnymi orgánmi. **Cieľom je čo najskôr a do konca roka 2025 ukončiť proces preprogramovania v rámci strednodobého preskúmania,** aby členské štáty, regióny a miestne orgány mohli začať realizovať upravené programy od roku 2026 a v druhej polovici súčasného cyklu VFR²⁰.

²⁰ Žiadosť o celú dodatočnú zálohovú platbu vyplývajúcu z uplatňovania nových právnych predpisov môže riadiaci orgán predložiť hneď, ako Komisia prijme upravený program, v rámci ktorého sa sumy prerozdedia na nové priority. Výška zálohovej platby požadovanej v roku 2025 sa započíta do cieľových hodnôt N + 3 na rok 2025.

Okrem toho **Komisia vyzýva členské štáty**, aby na celoštátnej a regionálnej úrovni a v úzkej koordinácii s Komisiou **zaviedli spoločné monitorovanie kľúčových investícií** podporovaných z financovania v rámci politiky súdržnosti. Upriamila by sa tak pozornosť na dôležité oblasti záujmu, aby sa lepšie riadila a urýchlila ich realizácia a aby sa zabezpečilo ich včasné plnenie. Tento proces by mal zostať jednoduchý a bude sprevádzaný zjednodušením prenosu údajov a predkladania správ členských štátov Komisii prostredníctvom širšieho prepojenia národných systémov a systémov finančného výkazníctva EÚ.

Komisia do júla 2025 uskutoční aj **dialóg o vykonávaní**²¹ so zainteresovanými stranami, ktorý sa bude venovať konkrétne politike súdržnosti. Pomocou tohto dialógu, ktorý je novým nástrojom, sa zhodnotí pokrok pri vykonávaní politiky súdržnosti tým, že sa posúdia dosiahnuté výsledky, identifikujú sa najlepšie postupy a rozpoznať prekážky v existujúcich pravidlách a pri ich vykonávaní. Okrem toho sa v rámci dialógu budú hľadať konkrétne odporúčania na zlepšenie a zjednodušenie vykonávacích procesov, čím sa zabezpečí väčší súlad s cieľmi EÚ.

Ako sa uvádza v oznámení s názvom Na ceste k budúcemu viacročnému finančnému rámcu²², tvorba budúceho dlhodobého rozpočtu EÚ si vzhľadom na prípravu návrhu Komisie vyžaduje spoločnú analýzu základných výziev a úzku spoluprácu. Vytvorenie silného a účinného rozpočtu EÚ je v našom spoločnom záujme. Návrh budúceho finančného rámca bude preto vychádzať z rozsiahlych konzultácií s príspevkami na politickej a inštitucionálnej úrovni a na úrovni zainteresovaných strán, pričom aktívne zapojení budú aj občania a zohľadní sa perspektívne členstvo v EÚ.

Sústavný a štruktúrovaný dialóg so zástupcami členských štátov prebiehajúci na rôznych úrovniach v celej Európe bude mať zásadný význam pri určovaní toho, „čo“ financovať a „ako“ financovať našu spoločnú budúcnosť. V tejto súvislosti sa Komisia v rámci prípravy budúceho viacročného finančného rámca zapojí do inkluzívneho procesu na rôznych úrovniach.

Budúcim viacročným finančným rámcem sa musia položiť základy pre silnejšiu Úniu orientovanú na budúcnosť.

²¹ Vymedzené v oznámení Jednoduchšia a rýchlejšia Európa: oznámenie o vykonávaní a zjednodušení [COM(2025) 47 final], <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=celex:52025DC0047>.

²² Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Na ceste k budúcemu viacročnému finančnému rámcu [COM(2025) 46 final, 11.2.2025].